

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za vsako vrsto z navadnimi črkami 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Dolenjskim sadjerejcem.

Dolenjci imamo premalo sadja razven sliv, za domačo potrebo, a veliko premalo pa za kupčijo. Znano je, da še to mrvo, kar imamo dobrih jabolk in hrušek, spravljati in za trg pripraviti ne znamo. Vsaki dan imam priliko viditi sadje na trgu, pa kakšno je! Vse je razbito, da ga je grdo viditi. Tako sadje, če je samo na sebi po dobroti še tako vabljivo, nihče rad ne kupi; prvič je grdo in gabljivo (gnjusno); drugič pa ga ne more nihče več kupiti, kakor toliko, kolikor ga misli hitro pojesti, ker ne stoji.

Ali ni to škoda za prodajalca? Koliko bi kmet za svoje sadje lahko več skupil, če bi bilo lepo, zdravo. Če pa vprašam, zakaj sadja ne obirate, dobim odgovor, da ga ni mogoče obrati; kdo bi po vejah lezel. Lejte ljubi Dolenjci, v tem so Gorenjci in Notranjci pred vami. Ti znajo sadje obirati, brez da bi bili v nevarnosti iz drevesa pasti ali drevo polomiti. Zakaj bi se tudi vi ne naučili? Letos nam je Bog dal zopet mnogo sadja; misliti moramo za časa, kako bi ga naj bolj spravili in potem tudi najbolj prodali.

Žlahtnih hrušek in jabolk ne smete tresti; to je sadjerejca nevredno. Drugod menda le še medvedje hruške tako tresejo. Kar se sadja z roko obrati ne da, naj se obere z oberavnikom; ktereга si vsaki sam lahko naredi. Naredi majhen loparček, ki naj bo tako velik, da lahko najdebelji jabolko na njemu leži. Ta loparček izvertaj, ter napravi za en pedenj visok košek, ktereга zdolej do dve tretjini visočine zapleti, zgoraj pa pusti rebrica prosta, ne zapletena. Ta košek pritrdi na drog s katerim lahko sediš na varni veji, s koškom pa obraš lepa jabolka, kakor ti drago. Se ve, da moraš imeti poleg sebe na konopci privezано locanjo, v katero sadje polagaš ter jo, kadar je polna, polagoma dol izpustiš. Človek, ki je pod drevesom, naj pa sadje v posodo, v kateri se ima domu spraviti, ne stresa, ampak vlaga, da ga ne obtolče. Tudi doma ga ne smeš kar na kup stresti; ampak varno ga zloži na polico, po kateri poprej slame položiš, ali pa stolčnega oglja, katero sadje gnjilobe varuje, potreseš. Na

prvo vrsto sadja, deni zopet slame, da se sadje ne tišči in ne uname. Tako se ti bo sadje, če je dobrega plemena, dolgo obdržalo.

Košeku pa lahko tudi dno izvotliš tako, da lahko jabelko pade v malo vrečico, katero na zdolno stran košeka pritrdiš. Tak košek ima to prednost, da se sad ne more stresti, če se ti tudi košek nagnje, kar se rado zgodi.

Dolenjci, delajte s sadjem bolj umno in videli boste, da se vam bo trud izplačal. Sadje v kleti enako krompirju na kup zmetati, da ga lahko otroci razkopavajo in ognjusijo, to ne gre. Sadje dobi po zemlji slab duh in hitro gnjuje, ker ga preveč eden na drugim leži. Spodobi se pa tudi, da imate do kupovalcev, katerim sadje na trg prinesete, saj toliko obzira, da ne prinesete blatnega in kakor sem že rekel, vsega raztolčenega sadja na prodaj. S tako malomarnostjo škodujete pač le sami sebi.

Sadjerejec.

Dostavek vredništva. Ker nam ni lahko v podobi pokazati, kako orodje je za sadje obirati, svetujemo, da si naši kmetovalci pri gg. učiteljih isto ogledajo, kateri jim bodo radi saj v podobi različno orodje pokazali. Tudi imamo nekaj izvrstnih sadjerejcev, pri katerih si lahko marsikaj ogledamo. V prvi vrsti omenjamo gospoda Dr. Godca v Toplicah, kateri goji izvrstno sadje, in je bil že na javnih razstavah za lepo sadje odlikovan. Marsikateri naših bralcev pa bo rekel: kaj nam vedno priporočate sadjerejo, saj še to malo sadja ne moremo v denar spraviti. To je kriva misel. Ravno, ker je premalo sadja, se tujim trgovcem trud ne izplača, k nam kupovati priti; če bo pa sadja v večih množinah dobiti, se bo laglje prodalo. Opozorimo pri tej priliki na današnje naznanilo, da g. Rohrman v Ljubljani in v Novomestu vsako množino jabelk kupi.

Trtna uš.

(Konec.)

V tej postavi se določuje, da se od vinogradov, ki so vsled trtne uši na uradni ukaz iztrebljeni ali od lastnikov prostovoljno opuščeni, plačuje davek le po tisti kulturni vrsti, za katero

se dotično zemljišče najpred rabi. Kako pa je ravnati, da se doseže tako znižanje davkov? Lastnik vinograda mora, kedar zarad trtne uši vinograd opušča in ga več ne obdeluje, stopiti k županu, kateri mu primerno potrdi, da je v dotičnem vinogradu našla se trtna uš. S tem županovim pismom gre vinogradnik k davkariji ter tam naznani, da je vinograd opustil in za katero drugo kulturo da bo to zemljišče rabil. Ako se tako naznanilo precej spomladi pred pričetim delom zgodi, zniža se davek že za tisto leto, če ne, pa še le za prihodnje.

Vsled naznanila lastnikovega vrši se namreč ogledovanje zemljišča na lici mesta, h kateremu pokliče davkarski zemljemirec župana, lastnika in dva zvedena moža iz občine zavoljo nove vcenitve zemljišča. V breškem okraji na Štajerskem in na kranjskem Dolenjskem, kjer je po trtni uši že mnogo vinogradov opuščenih, naj lastniki še tekom tega leta se obrnejo do davkarskih uradov, da se jim bode vsaj od prihodnjega leta naprej znižal davek.

Prav imenitna je tudi določba v omenjeni postavi, po kateri bodo vinogradi, ki so se opuščali zarad trtne uši in potem z vladnim dovoljenjem na novo zasadili, celih osem let prosti vsacega davka (§ 7). Da pa se dosega tako popolno oproščenje od davka, treba je spet naznanjati davčnemu uradu, da je vinograd od trtne uši zadet ali vsaj blizu takih okuženih vinogradov. Potem pride komisija na lice mesta, da pregleduje, ali tisto zemljišče res ima tako lego, da le za vinograd služi in ali morda ni bolj pripravno za kako drugo kulturo. Le ako komisija izreče, da v dotični legi je takšen svet, da je pripraven le za vinograd, dovolilo se bode novo zasajenje s trsi, toda tudi pri nasaditvi se bo moral lastnik ravnati po vladnih ukazih, namreč da bo zasadil le takšne trse, kakoršni se bodo dovolili.

Zastran trsov, kateri bi se naj sadili, ni dozda še dognano, ker se veččaki še niso za gotovo izrekli gledé stanovitnosti raznih trsnih plemen. Zato ni povedano v postavi, pa tudi ne v naredbi finančnega ministerstva, s katerimi trsi da se naj zasadi vinograd, ki bi potem bil skozi osem let davka oproščen. Misli se pač na ameriške trte, pa vlada še neče prevzeti odgovornosti, da bo res ameriška trta v naših krajih stalno dobro rodila. Trebalo bi še mnogoletnih skušenj, katerih pa še nimamo. Pri Brežicah res ameriški trs, ki je pred dvema letoma bil zasajen, dobro raste in že rodi, zraven njega stoječi domači trs pa se suši od trtne uši. Ali pa bo še zanaprej stanoviten, bode se pokazalo v prihodnosti. Na Francoskem, kjer že več ko deset let gojé ameriški trs, se dobro obnaša in vsako leto ga obilnejše sadé. Torej je pričakovati, da se bo zdržal tudi v naših krajih.

Vsakako pa naj se vinogradniki, ki nameravajo vsled trtne uši opuščene vinograde na novo zasaditi, predno to storé, oglašajo pri davčnem uradu. Kajti če delo izvrše brez dovolitve politične oblasti, nemajo nobene pravice do oproščenja od zemljiškega davka. Določbe zastran znižanja davka za okužene vinograde so posebno važne za tiste vinogradne kraje, ki so tako nesrečni bili, da so jih brezumno visoko vcenili pri poslednji uredbi zemljiškega davka, na primer v političnih okrajih Maribor, Ptuj in Ljutomer, kjer se je že prikazala trtna uš.

Dr. Vošnjak.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Iz Štirskega se poroča, da so bili volilni shodi mnogobrojno obiskani. Povsod so si jednoglasno izbrali za kandidata mesto umrlega Božidara Rajčca v. č. g. kanonika Gregoreca. Slehernega Slovenca to jako veseli! Istinito pravega moža so si izbrali za namestnika! O izidu volitve tudi ni dvoma.

Z žalostjo navdaja srce vsakega domoljuba to, kar počenja Solnograški poslanec Lienbacher. Trdi se, da bi razdvojil državnozbornsko desnico, češ, da mu je premalo konservativna. Pravi vzrok pa je sovrašstvo do Slovanov in častihlepnost. Radi tega se je sprl tudi sè svojimi nemškimi rojaki, po katerih udriha po časopisih.

Kakor časopisi poročajo, znašali bodo stroški za vojno letos 2,160.000 gold.; nekaj več nego lansko leto. To pa radi tega, ker mislijo vojakom tudi gorko večerjo privoščiti.

Romarji, ki so šli iz Avstrije na slovečo božjo pot v Lurd, kakor smo vže omenili, vrnili so se srečno domov. Odbor je vstanovil v Paray-le Monial dve sveti maši; jedna se bode brala vsako leto v 18. dan avgusta za blagor naše vladarske rodovine, druga dné 19. avgusta za vdeležence. Vseh romarjev je bilo 581, iz mej teh 40 Slovencev.

Kakor časniki poročajo, pojenjuje kolera v Trstu in Reki, jela se je pa prikazovati ob sosednih mejah.

Kaj je novega po širokem svetu?

V Bulgariji je nastal upor. Cankov in metropolit Klement sta ustanovila novo uporno vlado in odstavila Bulgarskega kneza Aleksandra, ki je lansko leto tako hrabro in spretno vodil vojno proti Srbom, ki so bili brez vzroka napadli sorodne brate, ki se je pa zadnji čas vdal čisto Angleškemu uplivu in tiral rešiteljem Rusom sovražno politiko.

Kakor poročajo novejšje vesti, potegnili se je zopet večina Bulgarskega naroda in pa armada za kneza. Utaknila je uporno vlado pod ključ. H

knezu so poslali poslanca, naj se vrne nazaj, ker narod in armada to zahtevata.

Tudi Rumeljske čete hite knezu na pomoč. Kake bodo posledice tega najnovejšega dogodka, ne dá se še preračunati. Zadnja poročila pravijo, da je knez iz Lovra (Lemberga) zopet odšel v Bolgarijo.

Tudi Turčijo je ta dogodek tako osupnil, da oborožuje na vse kriplje ter utrduje važne kraje ob mejah.

V Belgiji zahtevajo z vso silo splošno volivno pravico. Ali javeljne jim bode ta zboljšala stanje. Ko bi se delavci držali glasila: „Moli, delaj in bodi varčen“, — bilo bi kmalo boljše. — To velja tudi pri nas.

Prestolni govor, s katerim je bil Angleški parlament odprt, ne obeta stiskanim Ircem nič boljše bodočnosti.

Gospodarske stvari.

Poduk našemu kmetu.

* * Zboljšuj pašnike. (Dalje). Če so nam naši predniki take pašnike zapustili, je gotovo škoda in nezmisel, da jih tudi mi na dalje obdržimo, če sprevidimo, da si iste lahko boljše izkoristimo. Vsaj lahko svojevoljno ravnamo in delamo, kar spoznamo za pravo, dobro in koristno! Trdovratno držati se starih navad, postaja sedaj, ko vse napreduje, čedalje bolj škodljivo! Kar sami ne vemo in ne znamo, ker nismo še skušali ali za skušeno podedvali, lahko poslušamo in se učimo od istih, ki dovršene izkušnje v enakih razmerah, kakoršne so v naših pokrajinah, v naukah podajajo in splošno rabljiva vodila umnega gospodarjenja nasvetujejo.

Posebno Dolenjci zaostajamo; deloma smo temu sami krivi, deloma pa razmere, v kojih živimo. Potrebe za vsakdanje življenje nam naraščajo od dneva do dneva. Tarnati in jadikovati umemo dobro, ko nas težijo vsakovrstna bremena; toda mi se istih po vsem ne zavedamo, vsaj smo še vedno lahkoživni in se ne poprimemo z vso resnobo in skrbnostjo niti tega, kar zahteva splošni napredek! In za koliko bi se lahko okoristili s tem, da bi začeli vestno in skrbno gospodariti in skušati povsod in iz vseh zemljišč povekšati letne dohodke, kar bi se včasih doseglo lahko z neznatnim trudom, z neznatnimi stroški. Držimo se resničnega izreka, ki slovê: „Srečno je vendar, če tam, kjer je rastla ena bilka, sedaj dve rastete“.

In zares nam mora biti v prvi vrsti ležeče na tem, da si umno izkoristimo zemljo in prizadevamo toraj dohodke iz nje povekšati.

Kako pa naj iz današnjih srenjskih pašnikov povekšamo dohodke?

Dalje prihodnjič.

Piše se nam:

Iz Dobrove 25. avgusta. — Kolere menda Dolenjci še nimate? Pač pa vas plaši tamo od Notranjskega, kakor je slišati. Bog vas obvaruj te grozne šibe! Tukaj krog Ljubljane se veliko govori o tej pošasti, ki tako hitro ugrabi človeško življenje, ali hvala Bogu, doslej je še nimamo. Gospoda si mnogo prizadeva, se trudi z različnimi ukazi, kako bi se jej zaprla pot do nas. Prav ima; zato je dal Bog človeku pamet, da se varuje nesreče, kolikor je mogoče, ali da brez potrebe vsaj sam ne riže vanjo; ali mi kmetje pa vendar mislimo po svojej pameti, da je prvi in najboljši pomoček pošteno življenje brez greha, ker smo prepričani, da take šibe pošilja Bog mnogokrat zavolj grehov človeških. Zato, Dolenjci, le ohranite krščansko življenje in pa pridno molite, pa skoraj gotovo ne bode kolere k vam!

K nam na Dobrovo prihaja zlasti ta čas mnogo pobožnih Slovencev priporočat se Materi božji ter je prosit, naj jih varuje zlasti tudi kužnih bolezni. — In prav imajo, v prejšnjem času se je že skazala v tem mogočna pomočnica.

Radovedni ste pač, kakova je pri nas letinja? Da bi bila slaba, ne moremo trditi; pač pa jo bomó prištevali srednjim, ako nam Bog ohrani, kar nam sedaj obeta. Rži in pšenice smo pridelali manj kakor lani, posebno bode malo slame. V Ljubljani je že sedaj po poldrugem goldinarji cent — in še dražja. Krompir, fižol je jako lep in vse drugo dobro, prav dobro kaže. Sadja imamo pa toliko, da bi skoraj želeli, naj bi ga Vsegamogočni razdelil na dve leti! Letos ne bode „preša“ stokala samo pri vas Dolenjcih, ampak tudi mi jo bodemo pridno vrtili, da nam dá mošta — jabolčnega in hruševega. Upamo, da bode ta zdrava pijača ne le dala nekaj penez, ampak da bode vsaj deloma spodrinila pogubni špirit.

Najbolj pičla bode za živinico. Sena je bilo srednje, v nekaterih krajih, kjer so zgodaj kosili celo malo, otava bode nekoliko boljša, ali ker je bilo slame povsod le malo, bodemo morali pač paziti, kako se bo živina krmila. Najbolj nas pa pri tem peče to, da živina nima prave cene. Mesar ti ponudi za govedo tretji del manj kakor pred par leti — ali če pa si nas kmetov kdo ob večem prazniku omisli kilo mesa, ga mora plačati ravno tako kakor pred par leti! Ali ni to čudno? — Tu v bližnjem Ljubljani imamo sicer letos mesarja, ki prodaja meso po jako nizkej ceni, ali meso je — konjsko, kteremu se doslej še nismo privadili.

Iz Št. Petra na Notranjskem 25. avgusta. — Dolenjci ste gotovo radovedni kaj mi

Vaši sosede Notranjci počenjamo, da se noben dopis v Vaših cenjenih „Novicah“ že toliko časa ne oglasi. Še bolj ste morebiti posebno zdaj radovedni zvedeti s tega kraja kaj novega, ko je govorica o boleznih kolere povsod na Kranjskem kakor tudi drugod. Tukaj smo v bližini mest Trsta in Reke, zatoraj bi imeli največ o ti prikazni védeti, toda resnice imamo izjemoma malo; danes se govori to, jutri drugo; tako da za previdnega človeka je malo verjetnega. Zatoraj tudi jest le toliko rečem, da v tej okolici nimamo do zdaj še najmanje prikazni te bolezni, vendar imamo že napravljeno novo poslopje za bolnišnico, tudi zdravnik je nastavljen, da pregleduje vozeče se po železnici ter z nekako tekočino škropi ali prezračuje vsakega, ki se pelje od Trsta ali Reke proti Ljubljani. Ta g. zdravnik mora biti gotovo dovolj učen v ti stroki, kajti večkrat slišim baje, da se hvali, zaprečiti bolezni pot, širiti se od Šempetra dalej po Kranjskem. (Potem bodite Dolenjci le brez skrbi.) Toda če je na tem tudi kaj resnice, mi verni katoličani ne moramo verjeti človeškim obljubam, kajti vemo, da le eden je, ki nam pošilja stiske in nadloge; ta edini nam more odvzeti vsako zlo, le k temu moramo klicati — reši nas o Gospod! Zraven živimo pa zmirno v jedi in pijachi — zato nimamo preveč straha pred kolero.

Iz Ljubljane 24. avgusta. — Ker sem že zadnjič v „Dol. Nov.“ sporočal, kako čudno sta se tukaj brat in sestra našla, naj danes še dostavim, da sta zdaj drug drugega bolj vesela, kakor da bi bila od rojstva skupaj živela.

Kakor o bratu tako tudi o materi sestra nič vedela ni. Toraj ji brat pové, da imata tudi še mater in sicer v Celovcu, kjer jo je slučajno pred šestimi leti našel, ko je na Koroškem pri vojaki bil. Ko dekle to čuje, je bila zopet na novo iznenadena, ker revica do zdaj še nikdar od nje čula ni.

Z ginljivim glasom reče bratu, da mora iti z njo, da še mater najde, naj velja kar hoče. 8. dan t. m. se odpravita in jo mahmeta po železnici v Celovec. Pa le s teškim srcem je sestra šla, ker ji je namreč brat pravil, da njega tedaj ni hotla priznati za svojega sina. Ohrabri se vendar in pravi: poznati jo moram, ako ravno tudi mene ne bo marala. In res le preveč je bila bojazen opravičena. Ko prideta v Celovec, gre brat sam do matere naprej, sestro pa v gostilni pusti. Mati sina že zopet ni poznala, ker v teh šestih letih se je zelo spremenil in ima zdaj polno zaraščeno brado. Ko jo pa vendar prepriča, da je res njen sin, ji reče: „mati, bi li hotli še koga viditi?“ — „Koga pa“, vpraša mati. „Karolina, vaša hči in moja sestra je tukaj“, ji on odgovori. „A tako“, no to bi bila pa še

prej rada poznala kakor tebe, mu reče mati. Zdaj gre brat po sestro, in ko jo pripelje, ji mati prav hladno roko proži, ter jo zopet nikakor neče spoznati za svojo hčer. Izgovarja se na vse strani, da ji ni nič podobna, da ona ni iz tistega okraja i. t. d. V srce vžaljeno dekle zaplaka rekoč: „moj Bog“! toliko časa nisem vedela za vas, in zdaj ko sem vas po tolikih letih našla, me pa poznati nečete. Po mnogih dokazih je potem vendar obadva priznala za svoja, toda le bolj z molčanjem. Ko so potem pozneje v gostilni bili, in jo je dekle vedno za mater nagovarjalo, ji je zapretila rekoč: ti meni ne smeš reči mati, ampak „Mari“, kar je revico zopet na novo vžalilo. Tudi sin ji ni smel reči mati. Prav dobro ji je kmalo potem z napitnico zasolil rekoč: „Na zdravje preljuba moja mati! nikdar v mojemu življenju nisem bil še tako vesel kakor danes, ker sem po tolikih letih našel mojo sestro in vašo hčer, in da se zdaj obedva skupaj z vami svojo materjo snideva“. Silno to mater pogreje in v jezi račun plača, ter se od nju prav mrzlo poslovi in gre, in nič več jo nista videla. Kakošen vtis je napravila s tem na navzočo družbo in na svoja otroka, si lahko vsak sam misli.

Iz Pole. (Resničen dogodek.) Neki Oger je 27. t. m. iz Reke v Polo po morju priplaval. V Poli je dobil moža, kateri ga je peljal s čolnom na sprehod proti Arzenalu, ko sta prišla memo Arzenala, je plačal voznika in slekel oblačilo. Samo spodnje hlače je na sebi obdržal, velik nož pa je na hrbtu privezal, s katerim bi se v sili ribam braniti moral, ako bi ga katera napadla.

Potem je skočil v morje in dalje plaval. Na to začne voznik na vse gerlo kričati proti nekemu stotniku Artilerije, kateri se je tam blizu z 6 možmi peljal, da ga naj primejo, ker je gotovo brez pameti; res so šli za njim in ga prijeli. Stotnik ga je vprašal, kaj da misli, pa se v tako nevarnost poda, na kar mu odgovori, da za stavo (3000 gld.) plava iz Reke v Polo potem iz Pole v Terst.

Oblačilo morajo pa za njim pošiljati v že gori imenovane mesta. Ko je stotnik sprevidel iz njegovih izkazev katere je imel v oblačilu, katero je v čolnu pustil, da je to resnica, ga je pustil dalje plavati.

Iz Suhokrajne 18. avgusta. Drage „Dol. Novice!“ Na prvi pogled zdelo se bo vašim častitim bralcem, da iz tega suhega dela Dolenjskega nič kaj veselega priti ne more. In res je tako!

Pri nas v Suhikrajni še posebno močno čutimo nasledke letošnje dvakratne suše. Že več let sem ne pomnimo tako slabe letine, kakor kaže letošnja biti. Sicer pri nas letos ni bilo ne toče,

ne mraza, ali suša, ta je večino poljskih pridelkov čisto v rasti zadržala. Vsled tega je tudi vode v vodnjakih zmanjkalo in ljudje in živina morali so žejo trpeti, če niso hoteli piti grde vode, polne sem in tja plavajočih živalic. Sedaj se ve jo je že več in boljše pitne vode, odkar nam je Bog zopet dobrodejnega dežja dal. Ker pri nas nimamo potoka le nekaj studencev, ki pa usahnejo ob suši, bi toraj prav dobro služil mlin na veter, še bolj pa parni mlin. Ljudje morajo namreč po pol drugo uro daleč v mlin nositi ali pa voziti.

V mnogih krajih na Kranjskem in tudi na Dolenjskem okoli nas popije se dosti pogubonosega „šnopsa.“ V ti zadevi pa lahko rečem, da pri nas ta pijača ne velja še dosti. Tembolj se pije vino iz Hrovaškega, ki pa je ponarejeno. Da se tega slabega vina posebno o nedeljah preveč popije, priča sledeča dogodba. 24. julija bilo je pri nas žegnanje. Kmalo po popoldanski službi Božji sprli so se fantje v krčmi. Kakor zveri se zgrabijo in bijejo s poleni. Vsled udarca po glavi zgrudi se takoj eden kakor mrtev na tla. Dolgo časa ni prišel k zavesti in še sedaj v postelji boleha. Napadnikom se pa tudi menda dobro ne godi, ker se že v zaporu pokore. Še bolj osramotilen in žalosten slučaj pa je drugi, kjer je mož isti dan in isti čas pa v sosednji krčmi v Hinjah z nožem smrtno ranil svojo ženo. Mož ovadil se je sam sodnji. Redki so pri nas taki dogodljaji, ali vendar velik madež naši župniji. Bog daj boljših letin in pa pamet takim surovežem!

Iz Vinice pri Šmarjeti 18. avg. — Dne 17. avgusta zvečer imeli smo pri nas v čast svetlemu cesarju prav lepo narodno veselico. Dvajset fantov iz naše vasi kupili smo smodnka, najeli šest domačih godcev ter smo šli zvečer na prijazni hribček, kake 10 minut od vasi oddaljen, kjer je bil že pripravljen velik kres, katerega smo zažgali. Zdaj se je začelo še le pravo veselje. Godci so svirali — še dosti dobro, lepo cesarsko himno in še več družih poskočnic. Možnarji so pokali, fantje smo peli lepo cesarsko in še več družih slovenskih pesmi. Kres je pa kaj lepo razsvetleval našo okolico. Da pri temu ni manjkalo vinske kapljice, to se samo po sebi ume. Se celo najstarejši možje iz naše vasi so prišli k tej veselici, ter z veseljem rekli, „glejte, pred nekaterimi leti ni bilo kaj takega pri nas.“ Pozno v noč smo se še le vračali domov, ter veselja vpili: „Bog živi, Bog ohrani našega cesarja Franca Jožefa še mnogo let!“ Ne mislite pa, da je to laž ali moja lastna izmišljaja. Drugi so me prosili, naj dam to v drage nam Dol. Novice. Ponožno smem reči, da naša vas Vinica ni ena izmed najzadnjih, akoravno ni več kakor 35 hiš. Morda se bole to koma čudno zdelo, da se v priprostej dolenjski vasi kaj takega godi.

Reči moram tudi, da naši ljudje ne spijo narodno spanje, ampak da se vedno bolj prebujajo in se zanimajo za vse, kar je lepega; to nam pričujejo slovenski časniki, katerih več k nam prihaja. H koncu še toraj enkrat v imenu vseh vaščanov zakličem: „Bog obvaruj, Bog ohrani našega cesarja Franca Jožefa še mnoga leta!“

Domače vesti.

(„Slovensko pevsko društvo“) imelo je 15. avgusta t. l. v Ptuj na dolenjem Štajerji svoj drugi veliki pevski zbor. Dasi so tamošnji Nemci ali za prav z večine odpadniki na vsak način skušali, da bi motili slavnost, vendar je bilo vse prekrasno in velikansko. Od vseh strani privreli so pevci in čestilci slovenske pesni. (Prihiteli so s Kranjskega, Koroškega, iz Istre, Hrvatske in Dalmacije), tako da niso bili zastopani samo Slovenci, ampak ves Slovanski jug. Iz same bele Ljubljane prišlo jih je nad 100, od teh 40 Sokolov sè svojo krasno zastavo. Vseh udeležencev bilo je čez 500. Ker je okr. glavarstvo prepovedalo na Kolodvoru slavnosten sprejem, morali so gostje brez godbe in nerazvito zastavo v stari Ptuj, a odškodovale so jih zavedne Ptujčanke, ki so jih obsipavale s cvetličnimi šopki in „Sokolu“ podarile dva venca. Popoludne je bilo petje na vrtu č. očetov minoritov. Polo je okolo 150 pevcev ter 30 gospe in gospodičin same lepe slovenske pesni. Po končanem koncertnem sprevedu telovadili so ljubljanski Sokoli v veselje in čulo vseh gledalcev. Zvečer so se zopet sešli vsi gostje in v lepih govorih želeli so si združeno Slovenijo, slovensko vzajemnost in posebno vzajemnost z brati Hrvati, kateri smo si že po deželah kot sosedje navezani drug na drugega. To je bilo vse spodobneje in častitljiveje govorjenje in vedenje, kakor pa malo pozneje ono nemških pevcev v Gradci, kjer se je več napijalo Nemškemu cesarstvu kakor pa našemu Avstrijskemu.

(„Dolenjsko pevsko društvo“), je imelo tudi — kakor smo že poročali — 15. avg. svoj izlet in sicer k gospé Oblakovi v Smihel. Postrežba je bila prav dobra, in če tudi naše pevsko društvo ne premore toliko pevcev, vendar nam je ono popoludne sè lepim domačim petjem napravilo nekaj jako prijetnih uric. Posebno so dopali mešani zbori, v katerih so pele tudi gospodčine in ne dvomimo, da mnogi gostje odslej pristopijo kot pravi ali kot polporni člani, kajti potem bode društvo še lažje razvijalo lep svoj poklic. V kratkem je to že druga veselica, ki nam jo je društvo podalo, upajmo, da nam podá še kaj to poletje. Čuje se, da se namerava večji koncert v prid društvu sv. Cirila in Metoda za

15. septembra t. l. To bi bil prav namen in o pravem času, ko pripeljejo čast. roditelji svoje sinove v šolo, in ko bomo med sabo imeli zopet več č. gg. porotnikov. Dakle da vidimo!

(V rojstveni dan Njegovega Veličanstva cesarja) imela je 18. avg. Novomeška meščanska garda, kakor po navadi lepo parado, ki je bila tembelj slavnostna, ker se jim je pridružilo tudi okrog 40 žendarjev, ki so bili ravno takrat pri strelnih vajah. Škoda, da je popoldanski izlet in streljanje motil močen dež.

(Poštne zadeve.) Iz Krškega gre dvakrat na dan pošta v Novomesto ravno po tisti cesti. Boljše bi bilo, ako bi enkrat na dan vozila po levem bregu Krke, čez Belo cerkev in Št. Peter. Pravijo, da se bo tako zgodilo. Račanom bi bilo pa vstreženo, če bi hodila še čez Rako in naprej proti Novem mestu.

(Strelišče pri Krškem) bodo imeli artilerijski vojaki v bodočem letu. Zdaj se gosposke pogajajo s posestniki, ako v to privolijo, ko menda nekaj časa vsaki dan dopoludne na polji ne bodo mogli delati.

(Preloženi kos ceste na Gorjancih) je zdaj dovršen in se izročil ljudstvu v vožnjo. Pri tej priliki bila je mala slavnost. Po novi cesti bo dosta ložja vožnja.

(Slovesna lat. Sv. Maša) v čast. presv. Trojice. Zložil in svojemu učeniku p. n. gosp. A. Försterju poklonil Ign. Hladnik, organist v Stari Loki. Ta skladba je na novo na svitlo prišla, in se prodaja v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani po 60 kr. Priporočamo jo toplo.

(Premembe pri uradnikih, duhovnikih in učiteljih). G. dr. Franc Škofic, mokronoški sodnik, gre v Škofjo Loko. V Črnomelj pride za sodnika g. pristav Pavel Juvančič iz Ilir. Bistrice. — Za kaplana v Cerklje pride novomašnik č. g. Zupančič; sedanji cerkeljski kaplan je šel v Škofjo Loko. Čast. gg. kaplana Žitnik v Št. Jarneju in Nagode v Dobrnju bosta menjala s službama. Č. g. kaplan Romé iz Šmihela pri Novem mestu gre v Škocijan, za kaplana v Šmihel pa pride č. gospod Bolta Janez iz Šmartna. — Nadučitelj v Semiču je postal g. M. Bartelj (iz Črmošnic) in nadučitelj v Dobličah g. Jan. Lokar (iz Črnomlja). — Okrajni ranocelnik v Krškem, g. E. Busbach šel je v Cerknico.

(Za III. letno zasedanje porotnih razprav v Novem mestu), ki se prične s 13. septembrom t. l. izžrebani so naslednji I. glavni porotniki: Spreitzer Ivan, posestnik iz Stare Žage; Povše Ivan, usnjar in posestnik iz Mokronoga; Ogulin Matija, posestnik iz Cerovca; Klemenčič Josip, posestnik iz Št. Vida; Riedl Karol, posestnik iz Leskovca; Ferkolj France,

posestnik in župan iz Gorenje vasi; Juntos Ivan, posestnik iz Kamenškega; Majerle Peter, posestnik iz Predtrga; Adlešič Ive, posestnik iz Adlešič; Kalin Janez, posestnik iz Kostanjevice; Svoboda Ivan, nadlogar in posestnik iz Čateža; Fink Andrej, posestnik iz Smuke; Krestan Damask, tovarniški vodja iz Dvora; Zupančič Josip, posestnik iz Podturna; Sterbenc Josip, posestnik iz Planine; Panjan Peter, posestnik iz Starega trga; Ranzinger Daniel, posestnik iz Kočevja; Flajs Janez, posestnik iz Brezja; Neubauer Franc, posestnik iz Mirne; Doltar Matija, mlinar iz Črnomlja; Šircelj Janez, posestnik iz Rihpovca; Vdovič Janez, posestnik na Kalu; Šega Janez, posestnik in trgovec iz Sodršice; Pajk Franc, posestnik iz Št. Vida; Bercar Josip, posestnik iz Kamnje; Hladik Moric, gozdni nadzornik iz Soteske; Hönigman Stefan, posestnik in krčmar iz Srednje vasi; Pevec Josip, posestnik iz Terbine; Bučar Josip, posestnik in krčmar iz Št. Jarneja; Lekan Josip, posestnik iz Češence; Hönigman Matevž, posestnik in krčmar iz Male gore; Ersté Franc, posestnik iz Dolenje nemške vasi; Čerček Miha, posestnik iz Dolenj. Križa; Strojnik Janez, posestnik iz Dobrave; Majerle Matija, posestnik iz Rožanc; Malič Josip, posestnik iz Vinice. — II. Nadomestni porotniki: Gaspar Anton, posestnik iz Virčne vasi; Knoll Ivan, trgovec iz Rudolfovega; Skaberne Florjan, gostilničar iz Rudolfovega; Dejak Janez, grajščak in ritmojster v pokoju iz Gotne vasi; Umek Vincenc, mizar iz Rudolfovega; Perušek Rajko, c. kr. gimnazijski profesor iz Rudolfovega; Golež Franc, urar iz Rudolfovega; Nagelj Franc, posestnik iz Beršlina; Recelj Janez, posestnik in črevljar iz Rudolfovega.

(Občinske volitve.) V Cerkljah pri Krškem so bili izvoljeni: Mihael Marinček iz Župečeje vasi za občinskega predstojnika; Ivan Dvornik iz Krške vasi, Ivan Skvarč iz Spodnjih Skopic, Mihael Žibert iz Račje vasi, Anton Tancig, Josip Rudman iz Krške vasi in Anton Sološek iz Cirkelj za občinske svetovalce.

(V Velikih Lašičah) je bil gosp. Tomšič izvoljen za občinskega predstojnika.

(Pravila obrtne zadruge v Metliki), ki bode obsegala vse ondotne obrtnike, potrdila se bodo po predlogu kupčijske in obrtne zbornice v Ljubljani.

(Državni poslanec prof. Fr. Šuklje) priredil je bil shod volilcev v Ribnici 15. avg. v gostilnici g. Antona Arka. — To je že četrti shod, kojega je napravil gospod poslanec tekom teh počitnic. Poleg shoda v Novem mestu, imel je namreč koncem julija meseca še volilna shoda v Metliki in Črnomlju. Oba sta bila prav dobro obiskana, razprava jako živahna in zanimiva.

Predsedovala sta zborovanju mestna župana in navzočni volilci izjavili so svojemu zastopniku soglasno svoje popolno zaupanje. — Tudi v Ribnici je bil njegov zadnji volilni shod z veliko zadovoljnostjo sprejet. Tako je prav, poslanec mora v zvezo stopiti z volilci, in jih podučevati ter v nemati in tolažiti.

(Šolska stoletnica.) Ljudska šola v Krškem je praznovala letos svojo stoletnico, kajti okoli leta 1884—86 začel je v Krškem prvokrat otroke podučevati neki pater frančiškanov z imenom Emanuel. Več iz zgodovine te šole pové lepo sestavljeno šolsko poročilo. Mladina je dobila veliko daril konec šolskega leta, namreč lepe knjige. V ta namen je darovala blaga gospa Jos. Hočevarjeva 25 gl.

(Vinska letina) bode pri nas, na Dol. Avstrijskem in Štajerskem še kaj dobra, skoro taka tudi na Ogerskem; slabša pa na Tirolskem, kjer je strupena rosa škodovala vinogradom.

(Nekaj toče) je bilo 18. avg. popoludné v Krškem, kjer je na Tržki gori škodovala nekaterim vinogradom.

(† G. Jožef Zupan), ljubljanski stolni prošt umrl je po dolgej bolezni 29. avg. ob 3. uri zjutraj, 75 let star. Rodil se je 12. marca 1811 v Kropi na Gorenjskem, in je bil ravno 50 let mašnik. Velike zasluge si je rajni gospod pridobil za olupšavo ljublj. stolne cerkve in za razširjanje ljublj. pokopališča. Bil je nad 40 let v Ljubljani in v obče priljubljen. Naj v miru počiva.

(Potres) je bil čutiti v Ljubljani 27. avgusta zvečer po 11. uri.

(Kolera) v Ložkem potoku še ni potihnila. Od 26. avg. do zdaj je še šest oseb zbolelo. Od 9. avgusta je tedaj v tej občini bilo 17 bolnih, umrlo pa 8, in sicer v vasi Hrib 1, Travnik 6 in Gora 1.

(Naročnik) „Dol. Nov.“ bi rad zvedel za pripomoček, s katerim bi se mol v žitu zatrl. Pravi, da žito presuša in čisti, a mola ne more odpraviti. Hvaležni bodemo, če vé kdo dober pripomoček povedati

Razne vesti.

* (Kri zdravilo.) V Parizu in Napolju točijo v posebnih dvoranah kri ravno zaklanih živali bolnim in bolehavim ljudem, katerim je baje v veliko krepčilo.

* (Cekini v volu.) V Novem sadu (na Ogerskem) našli so mesarski hlapeci v želodecu zaklanega vola 4 cekine.

* (Od premladih telet meso) ni zdravo. Zavoljo tega je več okrajnih glavarstev v Avstriji z nova prepovedalo, tako meso prodajati.

Listnica uredništva.

Gosp. A. M. iz C. Zarad pomankanja prostora prihodnjič. — Gosp. Anton W. Vaš dopis bi imel slabe posledice.

Loterijske srečke.

Trst	14. avgusta	46	3	40	6	70
„	28. avgusta	21	60	22	23	55
Gradec	21. avgusta	25	58	74	11	76

Poslano.

V Inomostu (Innsbruck-u) na Tirolskem jel je izdajati knjigotržec gosp. Ignacij Kittel slovenske molitvenike (molitvene knjige), menda zato, ker mu nemški med slovenskim prebivalstvom ne gredó. Dozdaj je izdal: „Marija naša pomočnica,“ „Steza v sveti raj,“ „Sveta ura,“ „Sveta nebesa,“ „Zvonček nebeški,“ kterim je naslove pobral iz najbolj cenjenih molitvenikov založbe ljubljanskih knjigotržcev gg. Matije Gerberja in Henrika Ničmana, a vsebina molitvenikov je vsa druga, nego Gerberjevih in Ničmanovih s temi naslovi. Če bo gosp. Knittel tako nadaljeval, bo v kratkem pobral vsem najpriljubljenejšim slovenskim molitvenikom naslove ter z njimi kinčal svoje blago, da bi se po njih prikupilo slovenskemu občinstvu.

Pa ne samo tako ravna gospod Knittel, ampak ima še druge zvijače. Eni in isti knjigi daje po dva naslova; tako je n. pr. „Steza v sv. raj“ in „Zvonček nebeški“ od strani do strani in od besede do besede ena in ista knjiga in kdor bi kupil obe, kupil bi le eno v dveh odtisih „Sveta nebesa“ in „Sveta ura“ ravno tako.

V naslovu nahaja se tudi: „Z dovoljenjem visokočastitega knezoškofijstva“. To je očitna laž in neosnovana reklama, ker visokočastito knezoškofijstvo ljubljansko takega dovoljenja tem molitvenikom ni hotelo dati. In vendar stoji to tiskano v naslovih!

Te knjige, kterim je v Ljubljani komisijonar neki knjigotržec, razširjajo po deželi posebni agenti. Je li tako ravnanje pošteno ali ne, to soditi bodi prepuščeno p. n. slovenskemu občinstvu.

Nekdo, ki je prijatelj poštene domače obrtnije a sovražnik vsacega „švindelnja“.

[80] Št. 103.

Razglas.

Vsled odloka sl. deželnega odbora za Kranjsko od 16. avgusta 1886, št. 3006, bo

— v pondeljek 6. septembra t. l. —

ob 11. uri zjutraj v mestni hiši v Novem mestu delo za preložitve ceste od Srednje vasi do Brezovice in do konfina Verčiče na kočevskem v Črnomošnjiški občini po javni dražbi oddano tistemu, kteri bo najcenejo ponudbo storil. Do gorej imenovanega časa se tudi pismene ponudbe sprejemajo.

Stroški za delo s gradivom vred so cenjeni na 10.863 gold. 82 kr. — Deset odstotkov varščine pa imajo vložiti tisti, ki se dražbe vdeležijo.

Vse natančneje se poizvé pri okrajnem mestnem odboru v Novem mestu.

Novomesto, 23. avgusta 1886.

[81] Anton Vrtačič, načelnik cestnega odbora.

Z Bogom!

kličem po tej poti vsem prijateljem, ker mi ni mogoče od vsakega posebej se osebno posloviti.

Šmihel, 1. septembra 1886.

Josip Rome, kaplan.

Samo za 15 kr. pismenih mark

in pošljem za poskušnjo v pozlačeni kositar-
ski škatljici s podukom in ceno vred

Surove vazeline,

kar je za vsakega neobhodno potrebno in
koristno. Da ni to kaka sleparija, se spr-
čujem iz predpisom c. k. vojnega ministerstva
Abt. 7., št. 2030 in premnogo drugih pohval.

Tudi uljudno naznanjam vsem častitim
naročnikom, da imam sedaj mojo zalogo za
vazolino in trgovino z mešanim blagom v
Metliki.

[75—1]

Franc Rus.

Hiša naprodaj.

Hiša naprodaj je v Kandiji pri Novem mestu
sè 4 sobami, veliko kuhinjo, spodaj so 3 kleti in
dervarnica; zraven je vrt in dvorišče, 2 svinjska hleva,
hiša v lepi priliki. — Več o tem izve se pri

[76—1] Janezu Konde-tu gostilničarju v Kandiji.

Domačija naprodaj.

Na Velikem Kalu, fara Mirnapeč, blizu velike
ceste, je naprodaj iz proste roke hiša z vsem kme-
tijskim poslopjem v dobrem stanu, lepe njive, trav-
niki in hosta, vsega v obsegu 25 oralov. Lastnik si
želi dosmrtno stanovanje. — Več o tem se izve pri
lastniku

[78—1]

Jože Stariču,

na Velikem Kalu št. 19, pošta Mirnapeč.

Mlin in žaga

se daje v najem

pri grajščini Podpeč (Thurn-Gallenstein), okrajno gla-
varstvo Litija, fara Sv. Križ.

[77—1]

MATIJA LENARD,

izdelovalec turnskih ur na Mirni (Kranjsko),
ima zdaj eno novo turnsko uro zgotovljeno in na-
prodaj, prav pripravno za kako malo farno cerkev
ali podružnico in se cerkvenim predstojnikom posebno
priporočuje.

[79—1]

Ruska esenca

za kurja očesa

odstrani gotovo vsa kurja očesa, bradavice, žulje in
vse nepravilne kožne snovi, in to brez bolečine in ne-
varnosti. — Cena steklenici 35 kr. — Debiva se pri

Dominik Rizzoli-ju, [71—3]

v lekarni pri „Angelju“ v Novem mestu.

Odgovorni urednik, izdajatelj in založnik J. Krajec.

Podpisani naznanjam, da sem jako priljubljene
knjižice za mladino, pod naslovom:

„Knjižnica slovenskeje mladini,“

ktre je spisal, predelal in založil Iv. Tomšič, c. kr.
učitelj na vadnici, prevzel v svojo zalogo ter se vsi
trije zvezki, ki so do zdaj prišli na svetlo, po na-
vedenih cenah vedno dobivajo v moji zalogi in sicer,
knjižica:

Dragoljubci, spisal Ivan Tomšič, mehko vezana
18 kr., trdo vezana 26 kr.

Peter Rokodelčič, spisal Iv. Tomšič, mehko ve-
zana 30 kr., trdo vezana 36 kr.

Sreča v nesreči, spisal Janez Cigler, mehko ve-
zana 32 kr., trdo vezana 38 kr.,
popolnoma v platnu 55 kr.

Gledé na to, da so te knjige jako lepe vsebine,
da so prav solidno vezane in olepšane in da se je
cena znižala, priporočajo se najbolj za šolske knjižnice,
za družine in za raznovrstna darila.

Matija Gerber,

(Jos. C. Gerber)

[74—1]

Založnik in trgovina s papirjem
in knjigoveznica v Ljubljani.

Feržol,

kisle zdrave jabelka,

za mošt po 3 kr. kilo,

beladono i. t. d. [81—1]

kupuje Strzelba-Rohrman v Ljubljani.

Šolske knjige

in vse šolske potrebščine prodaja

J. Krajec, Novomesto.

Tam se tudi naroča na „Dolenjske Novice“.

Laneno seme in oves,

tudi norice (beladone) kupuje v

vsaki množini

Marija Rohrmann

v Novem mestu in [69—3]

V. H. Rohrmann,
preje Jos. Strzelba v Ljubljani.

Novomesto. — Natisnil J. Krajec.